

Секція 4. Теорія і методика професійної освіти

Михайлюк Н.В., старший викладач кафедри українознавства і мовної
підготовки іноземних громадян

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Формування професійної культури майбутнього бакалавра банківської справи

Заклади вищої освіти економічного профілю готують бакалаврів, які зможуть в майбутньому реалізувати свій професійний потенціал та принести користь суспільству в різних галузях економіки, зокрема у фінансовій галузі. Одним з напрямків підготовки бакалаврів є сфера банківської справи. Банківська справа є частиною економіки, що концентрує свою увагу на структурі та процесах в банківській (фінансовій) сфері. Головним суб'єктом банківської справи є банк, який здійснює різні послуги по фінансових операціях для фізичних та юридичних осіб [2]. З огляду на це перед закладами вищої освіти постає складне завдання підготувати фахівців з високим рівнем професіоналізму, конкурентоспроможних на внутрішньому і міжнародному ринку, компетентними в своїй професійній діяльності.

Питання професійної культури завжди викликало інтерес у науковців. Науковці О. Крупський та Є. Намлієв розглядають професійну культуру як «високий рівень професіоналізму людини, як спосіб творчої самореалізації в професійній діяльності, як процес освоєння, передачі професійних цінностей, становлення системи особистісних сенсів, які розглядаються як ступінь якості професійної діяльності та життя людини» [6, с.1].

І. І. Алпатова визначає поняття «професійна культура» як «категорію, що характеризує соціально-професійні якості працівника з урахуванням специфіки його професійної діяльності, ступінь оволодіння їм досягнень науково-технічного і соціального прогресу» [1].

Дослідник О. Вознюк вважає, що «професійна культура фахівця залежить не тільки від присвоєння певного освітньо-кваліфікаційного рівня випускника закладу вищої освіти чи відповідної кваліфікації працівника, але і від взаємин з колегами, партнерами, споживачами, клієнтами. Тобто професійна культура є особливим інструментом, котрий актуалізує професійну значущість фахівця. Тому формування його професійної культури не можна відокремити ні від процесу фахового зростання, ні від його морального розвитку» [3, с.48].

На думку Я. Войтальянової та А. Каскевич «професійна культура — це певна сукупність спеціальних і світоглядних знань, умінь, навичок, якостей, почуттів, ціннісних орієнтацій особистості, які проявляються у професійній діяльності та забезпечують більш високу ефективність даної діяльності». Автори вважають, що в професійній культурі будь-якого фахівця знаходять своє відображення не тільки зв'язок і взаємодія особистості, професії і суспільства, а й загальна культура особистості [4].

Є. Іванова доходить висновку, що «професійна культура визначається не тільки через професійну діяльність, але і як невід'ємний елемент загальної культури особистості, а, отже, професійну культуру можна уявити як сукупність світоглядних установок і спеціальних знань, ціннісних орієнтацій особистості, які знаходять свій прояв у її трудовій діяльності і забезпечують її більш високу ефективність» [5].

О. Мартиненко, аналізуючи поняття «професійна культура», акцентує увагу на тому, що «розвинена професійна культура майбутнього фахівця характеризується майстерністю, яка виражається високим ступенем його творчої самовіддачі, широким професійним кругозором, великим обсягом спеціальних знань, інтересів, умінь, творчим розумінням проблемних ситуацій, розвиненими продуктивними здібностями» [7].

Основи навичок професійної культури повинні бути сформовані у студентів ще під час навчання у закладі вищої освіти, адже соціум потребує фахівців, здатних практично вирішувати поставлені перед ними життєві та професійні проблеми. У зв'язку з цим, особливий акцент робиться в питаннях

підготовки бакалаврів банківської справи, оскільки діяльність працівника банку вимагає значних моральних, фізичних та інтелектуальних затрат, великої віддачі своїй справі, а також високого рівня сформованості професійної культури.

Навчання — основний вид діяльності студентів, він відіграє найважливішу роль у формуванні цілісної культури майбутнього фахівця. Навчальна діяльність закладає основи професійної майстерності, їй належить особливе місце в становленні особистості майбутнього фахівця, його мислення, кругозору, соціальних установок, характеру, працездатності. Підвищення рівня професійної культури бакалавра пов'язано в першу чергу з поліпшенням якості його навчальної діяльності, з посиленням в ній значущості найбільш перспективних, високих технологій [7]. Сучасний бакалавр повинен бути не тільки хорошим професіоналом своєї справи, а й широко освіченою людиною в інших сферах життя, науки і культури. Професіоналізм фахівця, його професійна культура — явище досить складне і багатоаспектне. Тому в професійній підготовці майбутніх фахівців повинні знайти місце компетентності, як такі, що пов'язані безпосередньо з технологічною стороною майбутньої професійної діяльності, так і такі, що забезпечують сучасному професіоналу розвиток певних якостей його особистості (таких як самостійність, відповідальність, вміння працювати в команді, творча активність, здатність до оновлення знань, тобто таких якостей особистості, які і забезпечують конкурентоспроможність на ринку праці) [1].

Література:

1. Алпатова І.Є. Формування професійної культури студентів-екологів методом проєктів. URL :<http://www.informio.ru/publications/id476/Formirovanie-professionalnoi-kultury-studentov-yekologov-metodom-proektov> (дата звернення: 12.05.2019)
2. Банківська справа. URL :https://uk.wikipedia.org/wiki/Банківська_справа (дата звернення: 17.05.2019)

3. Вознюк О.М. Дефінітивний апарат дослідження проблеми формування професійної культури майбутніх фахівців. *Наука і освіта* 2013. №3 С. 47— 50.
URL : http://www.irbis.nbuiv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuiv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=NiO_2013_3_15(дата звернення: 15.04.2019)
4. Войтальянова Я.І., Каскевич А.А. Феномен Професійної культури майбутнього фахівця як предмет психолого-педагогічних і філософських досліджень. URL :
<https://www.sworld.com.ua/index.php/ru/component/content/article/55-theory-and-method-of-studies-educations-and-educations/3244-voytalyanova-yai-kaskevich-aa>
(дата звернення:17.05.2019)
5. Іванова Є.В., Еволюція поняття «професійна культура. URL : conf.sfu-kras.ru/sites/mn2012/thesis/s013/s013-048.pdf(дата звернення:15.05.2019)
6. Крупський О.П., Намлієв Є.В., Професійна культура майбутнього менеджера: психолого-педагогічні аспекти й чинники формування.
URL :https://essuir.sumdu.edu.ua/.../Krupskyi_Profesiina_kultura.p...
(дата звернення: 4.03.2019)
7. Мартиненко О.І. Формування професійної культури студентів в процесі їх навчальної діяльності.
URL:https://pglu.ru/upload/iblock/a3a/uch_2008_iii_00007.pdf
(дата звернення:15.04.2019)